

516

ՄԱՆԱՆՑ Ս. զպիր.

Հարգելի

Կ Ր Օ Ն

ԱՌԱՋԻՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

(Բարոյախօսական առակներ

ն 1

Յիսուսի կեանքից պատմութիւններ)

ԳԻՆՆ Է 15 ԿՈՊ.

ՏՓԽԻՍ

Ցպարան «Էպոխա» Գանձակալա Պ 3.

1910

2(02)
P-17

2(02)

Բ-17

19 AUG 2009

ՔԱՄԱԼԵԱՆՑ Ս. ԴԿԻՐ.

Կ Ր Օ Ն

ԱՌԱՋԻՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻ

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

(Բարոյախօսական առակներ

և

Յիսուսի կենսաբից պատմութիւններ)

ՏՓԽԻՍ

Տպարան «Էպոխա» Գանձակալայա № 3.

1910.

29.06.2013

516

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԳ

Մեր հրատարակած «Կրօնի դաստառութիւնը Ա. քաժանմունքում» ձեռնարկի մէջ յարգ. դաստառութիւնը կը գտնեն լիութի բացատրութիւն այս գրքոյկի ուղղութեան և նիւթերի մշակութեան ձևի մասին: Շարժական երկու դաս հաշուելով՝ աշնան ամիսներին կարելի է նախադասողի (սկզբի 7 գլուխ) նիւթերը խնամքով անցնել, այսինքն նախապատրաստել մանուկներին խօսելու, մտածելու և զգալու մէջ: Եթէ հնար է՝ դիտել տալ նիւթի ենթակայ առարկան իրականութեան մէջ կամ դասարանին ցոյց տալ նրա մեծադիր նկարը: Դեկտեմբերից կը գտնուի Յիսուսի կեանքից պատմութեան ներք. սրբազան պատմութեան մեծադիր պատկերների հետ ցոյց տալ և Հրէաստանի քարտէզը: Կրօնի առարկայի ամենագորեղ դասագիրքը դաստառութիւնն է, իսկ այս գրքոյկն օժանդակ միջոց է. պիտի աշակերտների ձեռք տալ միայն այն ժամանակ, երբ կարողանում են կարգալ, որպէս զի ընթերցանութեամբ վերայիշեն ու ամփոփեն զրոյցի ու դիտողութեան միջոցով իւրացրած նիւթերը:

Կրթութիւնը միակողմանի չը տանելու համար բարոյականի չափ պիտի հոգ տանել նաև երեխայի գեղարուեստական ճաշակը նրբացնելու վրայ: Եթէ խնամք ենք տանում դասագրքերի մէջ լաւ պատմութիւններ գետեղել սիրտը բարիացնելու համար, չը պիտի մոռա-

1776-87

նանք, որ նոյնպէս անհրաժեշտ են գեղեցիկ նկարներ աչքն ազնուացնելու համար: Եթէ ցանկանում ենք, որ նրա մատաղ ուղեղի մէջ բարին ու գեղեցիկը զուգորդուած աճեն ու սիրուն ծիլեր տան, այն ժամանակ աշխատելու ենք, որ մեր ցոյց տուած ամեն մի պատկեր ու նկար լինեն մեծաղիք, գեղեցիկ ու բնտիր: Կրօնի դասագրքերից, մանաւանդ եթէ ստորին բաժանմունքների համար են, պիտի վտարուած լինեն փոքրագիր, մրոտ և անճաշակ պատկերները: Միջոցների սղութեան պատճառով առ այժմ անկարող եղանք զրբոյկիս առակների ու պատմութեան համեմատ պատկերների ժողովածու կազմել և դրանով աւելի դէւրութիւն տալ կրօնուսոյցներին: Բայց ժամանակ է, կարծում ենք, որ հայ գրախանութները կամ Հրատ. Ընկերութիւնները ձեռնարկեն դիտողական ուսման և սուրբ պատմութեան վերաբերեալ ալբոմներ (15—20 պատկերներից) կազմել՝ ընտրելով օտարազգի գեղեցիկ հրատարակութիւններից: Այդ թերին լրացնելով խիստ օգտակար ծառայութիւն արած կը լինեն հայ դաստատուին և հայ դպրոցին:

Իսկ մանկական աղօթքների թիրին, դժբաղդաբար երկար ժամանակ զգալի կը լինի մանկավարժ կրօնուսոյցի համար, քանի որ մեր հին մատենագիրների շարադրած աղօթքները մանուկների համար անյարմար են, («Հանգանակ հաւատոյ»-ն ի՞նչ մանկական բան է, որ ծրագիր է մտցրած), նոր մատենագիրներն էլ շատ քիչ են զբաղւում այդ կարևոր ճիւղով:

Յօրինող.

1910 թ. մայիսի 25, Թիֆլիս.

1. ՄԱՅՐ ԵՒ ԶԱԽԱԿ

ա. Որդու պատմածը: Սուրէնը մի աշխոյժ տղայ էր: Մի օր դըրսից վազեց տուն և ուրախ ուրախ պատմեց մօրը. «մայրիկ, գիտե՞ս ինչ, ես մեր պարտէզում խաղում էի, յանկարծ թըփի միջից ճիւղ ճիւղ ձայն լրսեցի: Գրնացի մօտիկ, տեսայ մի քանի տրկուր ձագեր բընի մէջ: Նըրանք կըտուցները մեկնում էին դէպի ինձ, կասես ուտելու բան էին ուզում: Ես զարմանքից աչքերըս չըռել էի ու մըտիկ էի անում. մէկ էլ տեսայ, եկաւ ձագերի մայրը, նըստեց միւս թըփին ու ճիւղի վըրայ օրօրուելով բարկացած չըրթ-չըրթ արեց: Ես այնպէս հասկացայ թէ ինձ ասում է. «էյ Սուրէն, հեռու կանգնիր, ձագերիս ձեռ մի տալ»: Ես

խսկոյն անձայն ետ կացայ: Թըռչունը թրուաւ բունը և թևերը փռեց տրկլոր ձագերի վրայ ու յետոյ ուրախ, փայլուն աչքերով ինձ մըտիկ արեց. կարծես ինձ ասում էր. «շընորհակալ եմ, Սոլերէն, որ ձագերիս վընաս չըտուիր»:

բ. Մօր պատմածը: Մայրըն ասեց. «Սոլերէն, իմ սիրելի գաւակ, դու էլ մի ժամանակ թըռչունի ձագի պէս պըստլիկ բան էիր: Ես և հայրըդ քեզ պարկեցրինք օրօրոցի մէջ, ծածկեցինք ամեն կողմից, որ տաք մընաս: Քաղցելիս դու լաց էիր լինում. ես ծիծը դընում էի քու բերանը, որ կաթով կըշտանաս: Փոքր էիր և թոյլ, կամաց կամաց դու մեծացար ու ամրացար, այժմ կարողանում ես վագել և թըռչկոտել»:

գ. Որդու սէրը: Երբ այս բոլորը լըսեց Սոլերէնը, թրուաւ մօր գիրկը, փաթաթուեց վըզով և ասեց. «մայրիկ ջան, որ իմանաս ինչքան եմ սիրում քեզ»: Մայրը Սոլերէնի թուշը համբուրեց ու

հարցրեց. «ինչի՞ համար ես սիրում ինձ, գաւակս»: Սոլերէնըն աւելի պինդ փաթաթուեց մօր վըզով ու ականջին ասեց. «նրբա համար, մայրիկ ջան, որ փոքր ժամանակըս դու ինձ ծիծ ես տուել, կըշտացրել ես, յետոյ երբ ես կանգնել չէի կարող, դու ինձ գըրկած ման ես ածել, յետոյ լողացրել ես, հագցրել ես, պահպանել ես և միշտ այսպէս թուշըս քաղցը համբուրել: Ա՛խ, մայրիկ ջան, քեզ այնքան եմ սիրում, որ չեմ կարող լեզուով ասել»:

2. ԸՆՏԱՆԻՔ

ա. Կերակրի մասին: Ընտանիքի գըլխաւորներն են հայրն ու մայրը: Մայրն ամեն կերպ հոգս է քաշում գաւակի համար: Նրան ուտելիք և խմելիք է տալիս թէ առաւօտը, թէ ճաշին և թէ երեկոյին: Կերակուր պատրաստելու համար շատ բան գնում է փողով, որ վաստակում է հայրը: Զաւակին սիրում են թէ հայրը և թէ

մայրը. նրա ապրուստի համար հոգս են քաշում երկուսը միասին:

բ. Հագուստի մասին. Թռչունը տկտր ձագին ծածկում է թևերով, որ չը մրսի: Յետոյ Աստուած ձագին փետուրէ տաք հագուստ է տալիս:—Առանց հագուստի մարդիկ ձմեռը կը մրսէին: Մայրը սիրելի զաւակի համար հագուստ է կարում կամ պատրաստի գնում է այն փողով, որ հայրը վաստակում է իրա աշխատանքով:

գ. Բնակարանի մասին. Թռչունը սիրում է ձագերին, հոգս քաշելով բուն է շինում, որ տկտր ժամանակ մէջը պատսպարուեն:—Ընտանիքի հայրը և մայրը նոյնպէս սիրում են զաւակներին. նրանց համար բնակարան են պատրաստում, որ անձրևի, ցրտի, քամու, ձիւնի ժամանակ պատսպարուեն:

դ. Խաղալիքի մասին: Ծնողներն իրանց փոքրիկ զաւակներին ամենից առաջ տալիս են կերակուր, սնունդ, որ չը քաղցեն: Յետոյ տալիս են հագուստ,

որ չը մրսեն: Յետոյ տալիս են բնակարան, որ պատսպարուեն ցրտից, անձրևից, քամուց: Յետոյ էլ նրանց ուրախացնելու համար տալիս են խաղալիքներ զանազան տեսակ:

ե. Խնամելու մասին: Սուրէնը, որ ուրախ վազվրզում էր դռանը, պարտէզում, յանկարծ հիւանդացաւ: Ծնողները շատ տխրեցին: Մայրը նրա անկողնից չէր հեռանում, գիշերն անքուն մօտը նստած էր, որ զաւակը ծարաւելիս ջուր տայ կամ լալիս ցաւը հարցնի: Ամեն խնամք տանում էր, որ շուտով առողջանայ: Աստծուն աղօթելով խնդրում էր, որ իրա սիրելի Սուրէնին լաւացնի:

3. Ո Ր Բ

ա. Ի՞նչ եղանակ էր դուրսը.

Փայլուն արևն արդէն մայր մտաւ. Լուսինն էլ վաղուց գնաց թագ կացաւ, Գիշերուայ մուլթը աշխարհս պատեց. Եւ աշնանային ցուրտ քամին փչեց:

բ. Մարդկանց, երեխանց մասին:

Ամեն մարդ քաշուեց իւր տունը մտաւ,
Ամեն երեխայ մօր գիրկն ընկաւ.

գ. Դսեղձ որբի մասին:

Միայն խեղճ որբը, որ չունէր հայր,
մայր,

Ոչ մի ազգական, ոչ քոյր, ոչ եղբայր:
Ոտքերը բոբիկ, տկլոր ու քաղցած,
Մի տան պատի տակ մնաց կուչ եկած:

դ. Բարի տանտիրոջ մասին:

Բարի տանտէրը վերեւից նայեց,
Մեր թշուառ որբին ներս հրաւիրեց.
Եւ այնուհետեւ տարաբաղդ տղան
Ունէր իւր համար տէր ու տիրական:

4. ԱՍՏՈՒԱԾ ԱՄԵՆ ԲԱՆ ՏԵՄՆՈՒՄ է

ա. Գոհարի եւ Սուրէնի մասին: Գոհա-
րանց եւ Սուրէնանց ազգականը մեռել
էր, հայր ու մայրը գնացել էին մխի-
թարանք խօսելու: Քոյր եւ եղբայր
մնացել էին տանը մենակ: Սուրէնն

ասեց. «Գոհար, ի՞նչ ենք պարապ նրա-
տել, երբ հայրիկն ու մայրիկը տանը
չեն»:—«Ի՞նչ անենք, Սուրէն», հարցրեց
Գոհարը:—«Արի ուտելու բան փրնտ-
րենք ու բերաններս քաղցրացնենք»,
պատասխանեց եղբայրը:—«Լաւ, Սու-
րէն, եթէ տեսնող չի լինի, կը գամ
հետըդ»:—«Արի գնանք խոհանոց, այն-
տեղ դրած է կաթան պղինձը, երեսին
սերը կանգնած կը լինի, քաշենք և
հացի պատառով ուտենք»: Գոհարն
ասեց. «չէ, չեմ գալ, այնտեղ հարեա-
նը կը տեսնի: Մտիկ, լուսամուտի
դէմը փայտ է ճրղճըդում»: Սուրէնն
ասեց. «երբ այդպէս է, գնանք մա-
րանը, տանձ, խնձոր ուտենք»: Գոհարն
ասեց. «չէ, չեմ գալ, հարեանի կինը
կը տեսնի, ահա իրա լուսամուտի ա-
ռաջ նստած գուլբա է գործում»: Սուրէնը քիչ լուռ մնալուց ետ խօ-
սեց. «Լաւ, արի գնանք սարգափը,
պահարանից մեղր հանենք, ուտենք.
այնտեղ բոլորովին մութն է, մարդ

չի տեսնիր»։ Գոհարն ասեց. «չէ, չեմ
գալ, այնտեղ էլ Աստուած կը տեսնի.
նա երկնքից մտիկ է անում ամեն
կողմ ու մութ տեղն էլ տեսնում է»։
Այս խօսքի վրայ Սուրէնի դողը բռնեց
ու սարսափելով ասեց. «եթէ այսպէս
է, քուրիկ, աւելի լաւ է, ոչինչ չու-
տենք մինչև հայրիկի, մայրիկի գալը»։

5. ՈՐԴՈՒ ԶՂԶՈՒՄԸ

ա. Արշակն ի՞նչպէս յանցանք գործեց. Ար-
շակի հայրը գիւղացի էր և տան մօտ
մի պարտէզ ունէր։ Այնտեղ նա նոր
տեսակի մի քանի խնձորիք էր տնկել։
Երբ մատաղ ծառերն առաջին անգամ
պտուղ բռնեցին, հայրն ուրախացաւ.
ամեն օր պարտէզ էր գնում, որ խըն-
ձորները հասած տեսնի ու իմանայ,
թէ ի՞նչ համ ունեն։

Հարևանի տղէն Արշակի խաղըն-
կերն էր, սա մի օր ասեց. «Արշակ,
մեզ տեսնող չը կայ, արի մտնենք
ձեր պարտէզը և փոքր ծառերի խըն-

ձորները քաղենք, ուտենք»։ Արշակը
նրան լսեց. ներս մտան ու պոկոտե-
ցին։ Մի քանի ըսպէից ետ Արշակի
հայրն եկաւ պարտէզ և տեսաւ խակ
խնձորները քաղոտած, մատաղ ծա-
ռերը տկլորած։ Շատ վշտացաւ ու
դառնացած ասեց. «մխ, անպիտան,
փո՛ւշ պտուղներ, սիրտս տակն ու
վրայ արիք»։

բ. Ի՞նչպէս զղջաց Արշակը։ Արշակը
հաստ ծառի ետեւը նստած էր. լսեց
հօր խօսքերը և սիրտը դողաց։ Մինչև
մութն ընկնելը տուն չը գնաց, թէ-
պէտ շատ քաղցած էր։ Հայրը դռան
մօտ կանգնած էր, երբ Արշակն աչքե-
րը քաշ գցած տուն մտաւ։ Ընթրիքի
ժամանակ հայրը երեխանց խաղող
բաժանեց, Արշակին նոյնպէս մի ձուլթ
տուեց։ Միւս երեխէքը տան մէջ ու-
րախ թըռչկոտալով մշրում էին խաղո-
ղի հատիկները, իսկ Արշակը տխուր
նստած մտածում էր հօր այս խօս-
քերի վրայ. «մխ, անպիտան, փո՛ւշ

պտուղներ, սիրտս տակն ու վրայ ա-
րիք»։ Սիրտն այնպէս կըսկըծում էր,
որ չը կարաց լացը պահել. արտա-
սուքն իրար ետնից թափուեցին։ Հայ-
րը հարցրեց. «աչքի լոյս, ինչո՞ւ ես
լալիս»։ Արշակը տեղից կանգնեց ու
կըմկըմալէ խօսեց. «հայ..րիկ, խընդ-
րում եմ, նե..րիր ինձ»։ Հայրը միա-
միտ ասեց. «սիրելի զաւակ, ի՞նչ ես
արել, որ քեզ ներեմ»։ Արշակը հազիւ
լացը պահելով կըմկըմաց. «Հարե...ւա-
..նի տը...ղէն ա...սեց, ա...րի մըտ...նենք
ձե...ր պա...րտէ...զը, փո...քը ծա...ռե...րի
խըն...ծորնե...րը քաղո...տենք»։ — «Հա՛,
իմացայ յանցանքդ, դու էլ ի հարկէ
գնացիր հետը, խակ խակ քաղոտեցիր»,
խօսեց հայրն առանց բարկանալու։
Արշակն էլ չըկարաց իրան պահել,
սկսեց նորից հեկեկալով աղի աղի լաց
լինել։ Հայրը նրա թևից քաշելով
գրկեց ու ասեց. «ներում եմ քեզ,
Արշակ, տայ Աստուած, միւս անգամ
էլ այդպիսի բան չը բռնես»։

6. ՃԱՄԲՈՐԴ ՊԱՏԱՆԻՆ ԵՒ ԱՐՏՈՒՏԸ

ա. Ի՞նչ հարցրեց պատանին։ Մի պա-
տանի լուսաբացին արտերի մօտով
անցնում էր, տեսաւ արտուտին, որ
օդի մէջ թըրթըռալով ուրախ երգում
է։ Նրան շատ դուր եկաւ թռչունի
ծըլվըլան ձայնը, կանգնեց նայեց ու
հարցրեց. «Արտուտիկ, ինչո՞ւ համար
ես այդպէս ուրախ երգում»։ Արտուտը
պատասխանեց. «ինչո՞ւ չը պիտի ու-
րախ երգեմ, երբ Աստուած ինձ այն-
քան բարիքներ է տուել։ Իմ ծըլվըլան
ձայնով ասում եմ. «շնորհակալ եմ
քեզանից, ողորմած Աստուած, որ ինձ
ստեղծել ես ու պահպանում ես»։

բ. Ի՞նչ հարցրեց արտուտը։ Յետոյ ար-
տուտը դարձաւ պատանուն, հարցրեց.
«այ՛ ճամբորդ, արդեօք դու էլ շնոր-
հակալութիւն անում ես ստեղծող
Աստծուն»։ Պատանին պատասխանեց.
«այո՛, արտուտիկ, ես էլ եմ անում»։
Ու յետոյ զիլ ձայնով սկսեց «Առա-

ԼՕՄ ԼՈԼԱՍԵՅ» երգը ու ճամբէն շարու-
նակելով գնաց:

7. ԱԶՆԻԻ ՍԻՐՏ

ա. Ազնիւ տղայի կամ աղջկայ մասին:
Ազնիւ տղէն կամ աղջիկը պիտի լսի
իրախղճի ձայնին, որ գալիս է կըրծ-
քի տակից: Եթէ մէկը ազնիւ չէ, նա
չի կարող ոչ լաւ գաւակ լինել, ոչ
լաւ աշակերտ կամ աշակերտուհի և
ոչ լաւ ընկեր կամ լաւ ընկերուհի:
Ազնիւ տղայ կամ ազնիւ աղջիկ լի-
նելու համար պիտի ունենալ ազնիւ
սիրտ:

բ. Լաւսիրտ գաւակի մասին: Զաւակն
ամենից շատ սիրում է ծնողներին,
որովհետեւ կեանքով նրանց է պար-
տական: Խղճի ձայնն ասում է. «սի-
րիր ծնողներիդ»: Բայց ծնողներին
բացի սիրելը, իբրեւ տան գլխաւորնե-
րի պիտի նոյնպէս յարգել, նրանց
խրատները լսել և ոչ թէ անկարգ
տղայի պէս նրանց հետ վարուել իբրեւ

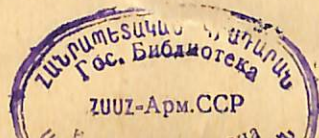
հասարակ ընկերի հետ: Վատսիրտ գա-
ւակները միայն չեն կարող սիրել ու
յարգել ծնողներին:

գ. Հնազանդ գաւակի մասին: Ծնողնե-
րին սիրող գաւակը միշտ հնազանդ է
լինում և ուրախացնում է նրանց:
Ծնողներին չը հնազանդել, նշանակում
է նրանց վշտացնել: Անհնազանդ որ-
դին ապերախտ արարած է, նա սիրտ
չունի. սիրտ չունեցողը խիղճ էլ չի
ունենալ, իսկ խիղճ չունեցողը չի կա-
րող լինել ազնիւ տղայ կամ ազնիւ
աղջիկ:

8. ՅԻՍՈՒՍԻ ԾՆՈՒՆԴԸ

ա. Ռրտեղ ծնունց Յիսուսը: Յիսուսի ծը-
նողները, Մարիամն ու Յովսէփը ապրում
էին Նազարէթ քաղաքում: Նազարէթը գըտ-
նըւում է Հրէաստանում, ուր ողջ տարին
տաք է, ձմեռ չը կայ:

Այդ ժամանակ Օգոստոս կայսրից հրա-
ման էր դուրս եկել, որ ուրիշների պէս
Յովսէփն էլ գնայ իրա ծնուած քաղաքը և
անունը ցուցակի մէջ գրել տայ: Մարիամը
յղի էր. Յովսէփը նրան աւանակի վրայ

նստացրեց և հետը տարաւ: Երկար ճանապարհ գնացին ու միջնով հասան Բեթղեհէմ փողը քաղաքը, ուր այնքան օտարականներ էին հաւաքուել, որ ազատ բնակարան չը կար. բոլոր տները հիւրերով բռնուած էին: Յովսէփն ու Մարիամը այնտեղ քնելու տեղ չը գտան, անճարացած գնացին մի ոչխարի փարախ, որ գիշերն անցկացնեն: Մարիամի ազատուելու ժամը մօտ էր. Աստուած նրան ուրախացրեց և տուեց առջնեկ որդին, որ կոչուելու էր Քրիստոս: Ծնողները բարուրով փաթաթեցին և դրին մսուրի մէջ:

բ. Աստու հրեշտակը հովիւների մօտ: Այդ գիշերը հովիւները հեռու դաշտում պահպանում էին իրանց խաշները: Յանկարծ Աստու հրեշտակը երևաց նրանց և իրա տեսքով նրանց բոլորքը լուսաւորեց: Այդ բանից նրանք շատ վախեցան: Հրեշտակն ասեց. «Մի՛ք վախենալ. եկել եմ ձեզ մեծ աւետիք տալու, որովհետեւ այսօր Բեթղեհէմում ծնուեց մանուկ Քրիստոսը, որ ժամանակով մեծ ուրախութիւն պիտի բերի աշխարհ, մարդկանց այնտեղը պիտի հասցնի, որ նրանք իրար հետ եղբօր ու քրոջ պէս սիրով ապրեն: Այդ նորածին մանուկին դուք կը գտնէք ձեր փարախում, բարուրով փաթաթած և մսուրի մէջ դրած»: Այդ ասեց թէ չէ, հրեշտակի մօտ երևացին

ուրիշ բազմաթիւ հրեշտակներ, որոնք երգելով ասում էին. «Փառք լինի Աստուծուն երկնքում, խաղաղութիւն երկրի վրայ այն մարդկանց միջոցով, որոնք Աստուծուն հաճելի են»:

գ. Հովիւները մանուկ Քրիստոսի մօտ: Հրեշտակները երկինք վերացան թէ չէ, հովիւներն ասին իրար. «Եկէք գնանք Բեթղեհէմ, տեսնենք, այս ի՞նչ բան է, որ Աստուած մեզ ցոյց տուեց»: Շտապով ճանապարհ ընկան, գնացին, գտան նորածինն մսուրի մէջ, Յովսէփն ու Մարիամն էլ նրա կողքին: Հովիւները մանրամաս պատմեցին, ինչ որ հրեշտակից մանուկի մասին լսել էին: Նրանք զարմանում էին այս բանի վրայ, բայց աւելի շատ Մարիամն էր ցնծում ու լսածները սրտի մէջ պահում: Հովիւները վերադարձան խաշների մօտ. ում հանդիպում էին, իրանց տեսածն ու լսածը պատմում էին:

Յիսուս Քրիստոսի ծննդեան տօնը հայերի համար յունվարի 5-ի երեկոյին է:

ԾՆԸՆԴԵԱՆ ԵՐԳ

Այսօր տօնն է սուրբ ծննդեան, աւետիս, Մեր Քրիստոսի մեծ յայտնութեան, աւետիս, Այսօր արև արդարութեան, աւետիս, Երևեցաւ անթիւ մարդկան. աւետիս:

Խորհուրդ մեծ և սքանչելի,
Որ այսօր մեզ յայտնուեց.
Հրեշտակի, հովուի բերնով
Ողջ աշխարհին աւետուեց.
Ծնաւ Փրկիչ, նոր արքայ
Բեթղեհէմի մօտերքում,
Որդիք մարդկան օրհնեցէք,
Որ մարմնացաւ աշխարքում,
Անբաւելին երկնում և երկրում՝
Բարուրի մէջ փաթաթուեց,
Զը մեկնելով Հայր-Աստծուց
Այրի մարումը բազմեց:

9. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԵՐԸ

ա. Իմաստուն մարդիկ եկան մանուկ Քրիստոսին տեսնելու: Արեւելքի իմաստունները, որոնք մոգ էին կոչուում, հին գրքերի մէջ կարդացել էին, որ ժամանակով մի մարդ է աշխարհ գալու ու մարդկանց սրտերն այնպէս ուղղելու, որ նրանք կռուելու տեղ իրար պիտի սիրեն: Երկար ժամանակ սպասում էին այդ մարդուն: Յանկարծ մի զարմանալի բան տեսան. երկնքում մի այնպիսի աստղ երևաց, որի նմանը ոչ ոք չէր տեսել: Նա աւելի պայծառ ու սիրուն էր փայլում, քան թէ միւս աստղերը: Իմաստունները մտածեցին. «Աստուած կամենում է այդ աստղի միջոցով մեզ ասել,

որ այն բարի մարդը ծնուել է»: Աստղին հետեւելով երկար ճանապարհ կտրեցին ու արեւեան կողմից եկան հասան Հրէաստան աշխարհը, որտեղ Բեթղեհէմն էր. Բայց նրանք ուղղակի գնացին Երուսաղէմ, որտեղ Հերովդէս թագաւորն էր նստում: Իմաստունները հարցրին. «Ո՞ւր է հրէաների նորածին թագաւորը, մենք նրա աստղը տեսնք արեւելքում. այժմ եկել ենք նրան երկրպագութիւն տալու»: Ամենն էլ շփոթուեցին այս բանը լսելով. ոչ թագաւորը տեղեկութիւն ունէր մանուկ Քրիստոսի ծնունդի մասին և ոչ ժողովուրդը:

բ. Իմաստուններն իմացան Յիսուսի ծնուած տեղը: Հերովդէսը շատ շփոթուել էր. կանչեց իրա մօտ քաղաքի իմաստուն և գիտուն մարդկանց ու հարցրեց, թէ ո՞րտեղ է ծնուելու Քրիստոսը: Նրանք պատասխանեցին. «մեր հին սուրբ գրքերում գրուած է, որ մանուկ Քրիստոսը ծնուելու է Բեթղեհէմ փոքր քաղաքում»: Այդ որ լսեց Հերովդէսը, մոգերին ծածուկ կանչեց իրա մօտ, ճիշտ իմացաւ թէ երբ է աստղը երևացել, յետոյ ասեց. «Գնացէք Բեթղեհէմ, նորածնի համար հարց ու փորձ արէք, երբ գտնէք, ինձ իմաց տուէք, որ ես էլ գամ նրան երկրպագեմ»:

գ. Իմաստունները մանուկ Յիսուսին գտան Բեթղեհէմում: Իմաստունները Հերովդէսի մօ-

տից դուրս եկան և գնացին. բայց նրանք մանուկին հեշտութիւնով չէին գտնիլ, եթէ Աստուած նրանց չէր օգնել: Երբ Բեթղեհէմ հասան, տեսան արևելքի պայծառ աստղն այնտեղ: Երկնքում բարձր նրանց առաջնորդում էր. գնաց ու վերջը կանգնեց այն այրի գլխին, ուր մանուկն էր: Իմաստուններն անշափ ուրախացան, մտան ներս ու տեսան մանուկին իրա մայր Մարիամի հետ. ծուներ դրին և երկրպագեցին. նոյնպէս իրանց հետ բերած զանձերը բանալով շատ ոսկի և թանկագին ընծաներ տուին:

Ե Ր Գ

Մեկքոն, Գասպար և Բաղդասար, աւետիս. Շատ պլպլան մի աստղ տեսան, աւետիս. Երբ աստղի հետ մի տեղ հասան, աւետիս. Մի խոր ու լայն քարայր մտան, աւետիս. Այնտեղ գտան սուրբ մայրիկին, աւետիս. Ամենանուրբ մանուկ գրկին, աւետիս. Շատ պարզենք տուին նրան, աւետիս. Ոսկի, կնդրուկ շատ պատուական, աւետիս:

10. ԵԳԻՊՏՈՍ ՓԱԽՉԵԼԸ

ա. Ի՞նչպէս ազատուեց մանուկ Քրիստոսը: Իմաստունները կամենում էին գնալ թագաւորին յայտնել մանուկ Քրիստոսի ծնուած տեղը, բայց հրեշտակը երազում նրանց երևաց և ասեց, որ Հերովդէսի մօտ չը գնան:

Այդ պատճառով մոգերն ուրիշ ճանապարհով գնացին իրանց աշխարհը:

Երբ Հերովդէսը տեսաւ, որ մոգերը չը վերադարձան, խիստ չարացաւ, հրաման արեց իրա զինուորներին, որ գնան Բեթղեհէմ մանուկ Յիսուսին սպանեն: Բայց հրեշտակը խափանեց այդ մտադրութիւնը, երևաց Յովսէփին երազում ու ասեց. «Յովսէփ, Հերովդէս թագաւորը փնտրում է մանուկ Յիսուսին, որ սպանի: Վեր կաց, վերցրու մանուկին, իրա մօրը և փախիր Եգիպտոս և այնտեղ կաց մինչև քեզ իմաց անելը»: Յովսէփը մութ գիշերով վեր կացաւ, նստացրեց մանուկին և Մարիամին աւանակի վրայ ու ճանապարհ ընկաւ դէպի Եգիպտոս:

բ. Յովսէփն ու Մարիամը ո՞րքան մնացին Եգիպտոսում: Հերովդէսն արդէն մեռել էր: Ահա Աստծու հրեշտակը երևաց Յովսէփին երազում և ասեց. «Յովսէփ, վեր կաց, վերցրու մանուկին և իրա մօրը և վերադարձիր հայրենիք: Հերովդէսը, որ ուզում էր մանուկ Քրիստոսին սպանել, մեռել է»: Յովսէփը վեր կացաւ, վերցրեց մանուկին, Մարիամին և եկաւ իրա հայրենիքը, բայց Բեթղեհէմ չը մտաւ, այլ գնաց Նազարէթ և ապրեց այնտեղ:

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԱՂՕԹՔ

Բարերար Աստուած և ողորմած Տէր,
Պահիր, պահպանիր Դու մեզ այս գիշեր.
Որ առաւօտեան զուարթ վեր կենանք,
Քո սուրբ անունը օրհնենք ու փառք տանք:

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԱՂՕԹՔ

Ո՛վ Տէր մեր գլխոյ, դու լոյս առաւօտ,
Ծագիր և մեզ մօտ քո լոյսդ անաղօտ.
Թող լուսաւորուին մեր միտքն ու հոգին,
Որ քո լոյս անուան լինենք փառաբան:

11. 12 ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԻՍՈՒՍԸ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

ա. Յիսուսն առաջին անգամ Երուսաղէմում:
Յիսուսի ծնողներն ամենայն տարի Զատիկի
տօնին գնում էին Երուսաղէմի տաճարը:
Երբ Յիսուս 12 տարեկան դառաւ, նրան էլ
հետները տարան: Նրանք գնում էին իրանց
ծանօթների ու բարեկամների հետ. ճանա-
պարհը երկար էր. մի քանի տեղ գիշերը
քնեցին: Հրէաստանի ամեն ծայրերից ժո-
ղովուրդը թափւում էր Երուսաղէմ: Այդ
պատճառով նրա փողոցների մէջ բազմու-
թիւնը, ժողովուրդը իրար հարհրելով էր
անցնում:

բ. Պատանի Յիսուսին ծնողները փնտրում
էին: Երուսաղէմի տօնախմբութիւնը քաշեց
եօթն օր: Դրանից ետ Յովսէփն ու Մա-

րիամը ճանապարհ ընկան տուն գալու: Աչք
ածեցին, տեսան պատանին չը կայ և նրանք
չէին իմանում, ո՞րտեղ փնտրեն, որ գտնեն:
Մտածում էին. «կարելի է, Յիսուսը մեր
ծանօթների հետ առաջուց գնացել է, նրան
կը հանգիպենք երեկոյեան իջնանում»:
Ծնողները մի օրուայ ճանապարհ գնացին,
հարց ու փորձ արին հարևաններին, ծա-
նօթներին, բայց իջնանում պատանուն չը
գտան: Նրանք ճարահատած կրկին դարձան
Երուսաղէմ. ամեն կողմ փնտրեցին, երրորդ
օրը գնացին տաճարը և այնտեղ հազիւ գը-
տան իրանց տղային:

գ. Ի՞նչ էր անում Յիսուսը տաճարում: Յի-
սուսը տաճարի մէջ նստած լսում էր ու-
սուցիչների, գիտունների ասածները. երբ
մի բան չէր հասկանում, խնդրում էր, որ
իրան բացատրեն: Նրանց այնպիսի խելօք
հարցմունքներ էր տալիս, որ նրան ականջ
գնողները զարմանում էին նրա իմաստու-
թեան վրայ: Երբ ծնողները նրան այնտեղ
տեսան, ապշելուց չը գիտէին՝ ի՞նչ ասեն:
Մայրը խօսեց, «այ որդի, այս ի՞նչ բերիր
մեր գլուխը, երեք օր է ես ու հայրդ քեզ
փնտրելով ու ժասպառ եղանք: Այս ո՞ւր ես»:
Յիսուսը պատասխանեց. «Ինչո՞ւ էիք ինձ
փնտրելու համար այդքան նեղութիւն քա-
շում. միթէ չըգիտէք, որ ես իմ Հօր տանը
կը լինեմ»: Ծնողները չը հասկացան նրա

ասածի միտքը: Յիսուսը նրանց հետ դուրս եկաւ տաճարից և գնաց Նազարէթ: Ծնողների խօսքին միշտ հնազանդ էր: Մայրը նրա ասածները պահում էր սրտի մէջ: Յիսուսը զարգանում էր թէ հասակով և թէ խելքով ու լցւում մարդկային ու աստուածային շնորքներով:

ԱՂՕԹՔ ՀԱՅՐ-ԱՍՏԾՈՒՆ

Երկնաւոր Հայր, սուրբ լինի բո անունը, գայ քո թագաւորութիւնը, քո կամքը կատարուի ինչպէս երկնքում, այնպէս էլ երկրի վրայ: Այսօր տուր մեզ մեր հանապաօրեայ հացը: Ներիր մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ներում ենք մեր պարտապաններին: Մեզ փորձութեան մի տանիլ, այլ փրկիր Հար բաներից, որովհետեւ քոնն է թագաւորութիւնը, զօրութիւնը և փառքը յաւիտեանս. ամէն:

12. ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

ա. Ո՞վ էր Յովհաննէս մարգարէն: Յիսուսի ապրած աշխարհում — Հրէաստանում կար մի գետ, Յորդանան անունով, որ հոսում էր հիւսիսից դէպի հարաւ: Այդ գետի ափին բնակւում էր մի արդար և իմաստուն մարդ՝ Յովհաննէս անունով: Նա մարգարէ էր: Մարգարէն այն տեսակ մարդ է, որ

քարոզելով ամեն բան ասում է համարձակ, թագաւորից էլ չի վախենում: Նրան ուղարկել էր Աւստուած: Նա ժողովրդին ասում էր. «ապաշխարեցէք ձեր արած մեղքերը, որ ձեր սրտերը մաքրուեն»: Հրէաստանի ամեն կողմերից հարուստ, աղքատ գալիս էին նրա քարոզները լսելու: Նա աշխատում էր, որ Աստծու արքայութիւնը շուտով գայ երկրի վրայ. իրա քարոզութիւնով պատրաստում էր Յիսուսի ճանապարհը: Յովհաննէսը շատ պարզ կեանք ունէր. ապրում էր անապատ տեղում. հագին ունէր ուղտի բրդից վերարկու, մէջքին կաշէ գօտիկ, ուտելիքն էր անտառի մեղր: Ամեն օր նրա մօտ մարդիկ էին գալիս, խորհուրդ հարցնում թէ ի՞նչպէս ապրեն, որ Աստծուն հաճելի լինեն: Ովքեր ուղիղ սրտով խոստովանում էին իրանց սխալները և խոստանում էին, որ այլ ևս այդպիսի բան չեն բռնիլ, նրանց մկրտում էր: Բայց կեղծաւորների ու զոռոզ հարուստների վրայ շատ էր բարկանում:

բ. Յիսուսը Յովհաննէս մարգարէի մօտ: Յովհաննէսի համբաւը հասել էր Նազարէթ. Յիսուսը նոյնպէս վերկացաւ, եկաւ նրանից մկրտուելու. այդ ժամանակ 30 տարեկան էր: Երբ Յովհաննէսը նրա խոստովանութիւնը լսեց. բարձրաձայն ասեց. «ահա Աստծու գառը, որ բոլոր մարդկանց արդա-

ըրութիւնն պիտի սովորեցնի»։ Յովհաննէսը Յիսուսին չէր ուզում մկրտել, ասում էր. «դու ինձանից արժանաւոր ես, ես պիտի գլուխս քո առաջ խոնարհեցնեմ»։ Յիսուսը չընդունեց այդ և ասեց. «դու ինձանից տարիքով մեծ ես, ժողովրդի մէջ անուանի ես, ես պիտի քեզանից մկրտուեմ»։ Յովհաննէսը յօժարուեց ու մկրտեց։ Երբ Յիսուս ջրից դուրս էր գալիս, երկնքից Աստծու ձայնը լսուեց. «դա է իմ սիրելի որդին. դրան հաւանեցի, ինչ որ ասի, լսեցէք»։

Յիսուսի մկրտութեան տօնը յունվարի 6-ին է, որ կոչւում է նոյնպէս Զորոհնէք։

13. ՊԵՏՐՈՍԻ ԶԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆԸ

ա. Յիսուսը ծովակի վրայ։ Յիսուսը մի օր Գալիլեայի ծովակի մօտ քարոզում էր Աստծու արքայութեան մասին, նրան լսողները խիտ շրջապատել էին ու իրար հարհրում էին. ամեն միւսն ուզում էր մօտիկից ականջ դնել։ Ծովակի ափին երկու նաւակ կային կանգնած, նրանց տէրերը ձկնորսներ էին, դուրս էին եկել և իրանց ուռկանները լուանում էին։ Յիսուսը բարձրացաւ մի նաւակի վրայ և նրա տէր ձկնորսին խնդրեց, որ ցամաքից փոքր ինչ հեռացնի։ Նստեց նաւակում և նրա միջից

սկսեց քարոզել ափի վրայ կանգնած ժողովրդին։

բ. Յիսուսն ինչո՞վ վարձատրեց ձկնորսին։ Յիսուսը երբ քարոզութիւնը վերջացրեց, ասաց ձկնորսին. «Պետրոս, նաւակը քաշիր ծովակի ներսը և ուռկանդ գցիր»։ Պետրոսն ասեց. «Վարդապետ, ողջ գիշերը ուռկան գցելուց յոգնել եմ, մի հատ ձուկ չեմ բռնել, բայց երբ հրամայում ես, կրկատարեմ»։ Նաւակը տարաւ ծովակի մէջտեղը և ուռկանը գցեց։ Այնքան ձուկ լցուեց մէջը, որ չէր կարում մենակ ջրից հանել։ Միւս նաւակի ընկերներին նշանով կանչեց, որ գան, օգնեն։ Նրանք բերին իրանց նաւակը. նաւակների վրայ այնքան ձուկը արձեցին, որ առանց ընկղմուելու հազիւ ափ հասան։

գ. Պետրոսն ի՞նչպէս շնորհակալութիւն անեց։ Պետրոսն իրա արած փոքր ծառայութեան համար Յիսուսից այդքան մեծ վարձատրութիւն ստանալով, երեսի վրայ ընկաւ Յիսուսի առաջ և ասեց. «հեռու կաց ինձանից, Տէր, ես մի մեղաւոր մարդ եմ։ Ես արժանի չեմ, որ մօտիկ կանգնեմ և ինձ հետ խօսեմ»։ Այդ ժամանակ Յիսուսը մտածեց. «երբ Պետրոսն այսպիսի լաւ սիրտ ունի, աւելի լաւ է միշտ հետս լինի, նա կը դառնայ իմ աշակերտը»։ Յիսուսն այդ յայտնեց Պետրոսին։ Յամաք հասան թէ չէ, Պետրոսն ու իրա ընկեր ձկնորսները. թողին

նաւակները, ամեն բան ու գնացին Յիսուսի ետնից:

Ա Ղ Օ Թ Ք

Ամենաբարի Աստուած, առաքիլ մեզ քո սուրբ շնորհքը, որ մեզ միտք պարզելի, մեր հոգու կարողութիւնները զօրացնի, որ մենք ուսում առնենք, մեծանանք Արարչիդ փառքի համար. մեր ծնողներին մխիթարենք և ազգին պիտանի լինենք:

14. ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐ ՀՈԳՈՒ ԿԵՐԱԿՐԵԼԸ

ա. Յիսուս ի՞նչպէս էր վարում կարօտեալների հետ: Մի անգամ Յիսուսը հեռացել էր անապատ, ամայի տեղ, որ անչափ խօսելուց, քարոզելուց հանգստանայ, բայց ժողովուրդները քաղաքներից դուրս թափուելով գնացին նրա ետնից մինչև անապատ. որովհետև նրա քարոզութիւնը լսելուց չէին կշտանում: Յիսուսն ինքը թէպէտ շատ յոգնած էր, բայց որովհետև կարօտեալներին շատ էր սիրում, մեղք եկաւ բազմութեանը, բժշկեց, քարոզեց նրանց մինչև մութն ընկնելը:

բ. Յիսուսի քարոզից ժողովուրդն ի՞նչպէս էր դառել: Այդ ժամանակ աշակերտները մօտեցան և ասին. «Տէր, տեղս անապատ է և օրը մթնելու վրայ, թող ժողովրդին,

որ գնայ մօտիկ շէները, իրա համար ուտելիք ճարի»: Յիսուսն ասեց. «Նրա գնալը հարկաւոր չէ, դուք կերակրեցէք, տեսնեմ»: Աշակերտներն ասին. «մենք ի՞նչպէս կերակրենք այսքան բազմութեանը, հինգ հացից և երկու ձկնից աւելի բան չունենք»: Յիսուսն ասեց. «այդ պաշարը բերէք այստեղ և ժողովրդին խոտի վրայ շարքով նրստացրէք»: Աշակերտները կատարեցին: Յիսուս աղօթքով ղիմեց իրա երկնաւոր Հօրը, օրհնեց հացն ու ձուկը, կտրրտելով տուեց աշակերտներին, որ նստած բազմութեանը բաժանեն: Բոլորն էլ Յիսուսի քարոզութիւնից դառել էին քոյր ու եղբօր պէս սիրով, շատ ուտելիք ունեցողը տալիս էր չունեցողին: Հինգ հազար հոգի ժողովուրդը կը շտացաւ, դեռ շատ կտրտանք էլ մնաց:

Ա Ղ Օ Թ Ք

Ամենի աչքերը բեզ են ուղղած, ով Աստուած, դու ես նրանց կերակրում իրա ժամանակ. բաց ես անում ձեռդ և լիացնում բոլորին քո ողորմութիւնով:

15. ՅԱՅՐՈՍԻ ԴՈՒՍՏՐԸ

ա. Մի հայր իրա հիւանդ աղջկայ համար Յիսուսի մօտ օգնութեան վազեց: Յայրոս անունով մարդ մի աղջիկ ունէր, որ շատ ծանր հիւանդ էր: Դա լսել էր, որ Յիսուսը

նեղութեան մէջ գտնուող մարդկանց օգնում է, այդ պատճառով եկաւ, ընկաւ նրա ոտները և աղաչեց. «արի օգնիր իմ աղջկան, շատ ծանր հիւանդ է. վախենում ենք թէ մեռնի»: Երբ Յիսուս այդ մարդի վիշաք տեսաւ, իսկոյն վեր կացաւ, գնաց նրա հետ: Ժողովրդի մեծ բազմութիւն հետևեց նրան:

բ. Յիսուսը բժշկեց Յայրոսի աղջկան: Յիսուսը դեռ ճանապարհի կիսումն էր, որ հիւանդի տանից մարդ եկաւ ու Յայրոսին ասեց. «քո դուստրը մեռաւ արդէն, էլ ինչո՞ւ ես նեղութիւն տալիս, վարդապետին բերում»: Յիսուս յոյսը դրել էր երկնաւոր Հօր վրայ. Յայրոսին սիրտ տուեց և ասեց. «մի վախենալ, հաւատա, որ ողորմած Աստուածը քեզ կարող է օգնել»: Զը թողեց ժողովրդին իրա հետ գնալ բացի Պետրոս, Յովհաննէս և Յակոբոս աշակերտներից: Հասաւ Յայրոսի տուն, տեսաւ մեծ բազմութիւն կանգնած սուգ է անում: Յիսուսը նրանց ասեց. «ինչո՞ւ էք լաց ու կոծ սարքել, երեխան մեռած չէ, այլ քնած է»: Լսողները ծիծաղեցին նրա վրայ: Յիսուսն ուշ չը դարձրեց. ծնողների ու աշակերտների հետ մտաւ այն սենեակը, ուր պարկած էր աղջիկը. բռնեց նրա ձեռքը և կանչեց. «այ աղջիկ, քեզ եմ ասում, վեր կաց»: Աղջիկն ուշքի եկաւ ու վեր կացաւ: Նա 12 տարեկան էր: Յիսուսն ասեց. «դէ. երեխին

բան տուէք, ուտի»: Ամենը զարմացան ու փառք տուին Յիսուսին ուղարկող Աստծուն:

16. ՈՂՈՐԾԱԾ ՍԱՄԱՐՍՅԻ

ա. Ճանապարհորդ եւ աւագակներ: Մի մարդ Երուսաղէմից գնում էր Երիքով: Ծանապարհն անցնում էր մի ամալի, անմարդաբնակ տեղով: Շատ քիչ մարդիկ էին անց ու դարձ անում այդ ճանապարհով, ուր շատ ծածուկ անկիւններ ու դարաններ կային գողերի ու աւագակների համար: Ահա այդտեղ ճանապարհորդն ընկաւ աւագակների ճանկը: Ինչ ունէր, չունէր, խլեցին. ընդդիմանալու պատճառով շատ տեղից վիրաւորեցին, կիսամեռ դրութեան մէջ թողին ու հեռացան:

բ. Վիրաւոր ճանապարհորդ եւ տաճարի պաշտօնեաներ: Այդ դէպքը պատահելուց շատ չէր անցկացել, ահա մի քահանայ երեւց այդ ճանապարհին. նա Երուսաղէմի տաճարում պաշտօն կատարած տուն էր վերադառնում: Քահանան տեսաւ վիրաւոր մարդին, բայց առանց օգնելու գնաց իրա գործին: Նրանից ետ այդ ճանապարհով եկաւ տաճարի մէջ ծառայող մի ղեկաւոր: Վիրաւորը յոյս ունէր, որ սա գոնէ կօգնի իրան, բայց սա էլ նայեց վիրաւոր մարդին ու անուշադիր թողնելով անցկացաւ:

գ. Վերաւոր ճանապարհորդը եւ սամարացի։ Այդ ճանապարհով դարձեալ մի մարդ անցկացաւ։ Նա նստած էր մի ջորու վրայ։ Երբ նա մօտեցաւ, վերաւորը նկատեց, որ գրաստաւորը մի սամարացի է, որի նմաններին հրէաները ատելով ատում էին։ Վերաւորն օգնութիւն ստանալու յոյսը կըտրեց։ Բայց սամարացին վերաւորին տեսաւ թէ չէ, խղճաց, մօտեցաւ, վերքերը արնոգլեց, ձէթ քսեց, խնամքով փաթաթեց, գինի խմացրեց, զրեց իրա գրաստի վրայ և տարաւ մի պանդոկ և գիշերը խնամեց նրան։ Սամարացին առաւօտը պիտի ճանապարհը շարունակէր, կանչեց պանդոկապետին, նրան փող տուեց ու ասեց. «հոգ տար այս վերաւորի վրայ ինչպէս հարկաւոր է. միամիտ կաց, ինչ որ աւելի ծախսած կրկնես, վերագարձին քեզ կը վճարեմ»։

ԽՐԱՏ

Սիրիւր քո ընկերին, ինչպէս քո անձը։

17. ՅԻՍՈՒՍ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ.

ա. Յիսուսի աշակերտները եւ մանուկների ծնողները։ Մի անգամ ժողովրդից շատերն իրանց մանուկներին բերին Յիսուսի մօտ և խնդրում էին, որ ձեռք նրանց գրկներին դնի։ Աշակերտները բարկանում էին բերող

կանանց ու մարդկանց վրայ ու չէին թողում մօտենալ. «ինչ գործ ունեն այստեղ մանուկները. նրանք բոլորովին բան չեն հասկանում մեր վարդապետի քարոզածներից։ Միայն իրանց ձիչ ու աղաղակով կը խանգարեն բարեպաշտ լսողներին. շուտով հեռացրէք այստեղից»։

բ. Յիսուսը օրհնեց մանուկներին։ Յիսուսը երբ տեսաւ աշակերտների վարմունքը, բարկացաւ նրանց վրայ ու ասեց. «մի՞ք խանգարիլ, թողէք, որ մանուկներն ինձ մօտ գան, երկնքի արքայութիւնը դրանց է պատկանում։ Ճշմարիտ եմ ասում. ով ձեզանից մանուկի պէս անմեղ սիրտ չի ունենալ, նա չի մտնիլ երկնքի արքայութիւնը»։ Յետոյ Յիսուսը մանուկներին մէկ մէկ գրկեց, ձեռք նրանց գրկներին դնելով օրհնեց։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Գոհ ենք բեզանից, Բրիստոս Աստուած, որ արժանացրիր մեզ ուսումնս ստանալու. օրհնիր մեր մեծաւորներին, ծնողներին և ուսուցիչներին, որոնք առաջնորդում են մեզ դէպի բարին. մեզ էլ ոյժ և կարողութիւն տուր, որ մեր ուսումը շարունակենք։

18. ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ ՄՏՆԵԼԸ

ա. Յիսուսը աւանակ բերել տուեց. երբ

Յիսուսը Ձիթենեաց լեռան մօտեցաւ, ասեց երկու աշակերտի. «գնացէք Բեթփաղէ գիւղը, որ դիմացն երևում է, այնտեղ կը տեսնէք մի կապած աւանակ. արձակեցէք և բերէք: Եթէ հարցնող լինի, թէ ո՞ւր էք տանում. ասեցէք՝ Տիրոջը հարկաւոր է, շուտով յետ կուղարկի»: Գնացին աշակերտները և բերին մի աւանակ և նրա վրայ գցեցին իրանց վերարկուները: Յիսուսը հեծաւ:

բ. Ժողովուրդն ինչպէս պատուեց Յիսուսին: Այդ բանը դուր եկաւ ուխտաւոր ժողովրդին, նրանք նոյնպէս կամեցան Յիսուսին պատուել. մի քանիսն իրանց վերարկուներն էին փռում ճանապարհի վրայ, միւսներն արմաւի ծառի ոստերը կտրելով շաղ էին տալիս: Ուխտաւորների ցնծութիւնը կամաց կամաց շատանում էր. Յիսուսի առջևից ու ետևից գնալով աղաղակում էին. «Ո՛վսաննա, օրհնեալ լինի նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով, ո՛վսաննա Բարձրեալին»:

Յիսուսը մտաւ տաճար. նրան մօտեցան շատ կաղեր և կոյրեր: Յիսուսը բժըշկեց ամենին ու քաղաքից դուրս գալով գնաց Բեթանիա գիւղում հանգստանալու:

Ա Ղ Օ Թ Ք

Հայր մեր երկնաւոր, Հայր ամեն մարդի, Դու ինձ ամեն օր տառ հաղար բարի. —

Կեանք, լոյս, կերակուր, հայր ու քաղցրիկ մայր.

Մեծ ու փոքրիկ քոյր, անուշիկ եղբայր. Իսկ ես ի՞նչ ունեմ, որ ինչ տամ քեզի, Առջևդ կրնկնեմ, կենամ ազօթքի. Շնորհդ տուր ինձ, որ ծնողներիս, Ուսուցիչներիս և իմ մեծերիս լինեմ սիրելիս, իսկ Քեզ հաճելի.

19. ՅԻՍՈՒՍԻ ԽԱՉԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄԸ

ա. 1^օնչ արին Յիսուսի թշնամիները, Յիսուսը շատ բահանաների և հարուստների մեղքերը երեսներին բռնել էր, որ ուղղի նրանց, բայց նրանք չէին հասկացել Յիսուսի բարի մտադրութիւնը: Բարկացել, կատաղել էին նրա վրայ, կամենում էին սպանել: Թշնամիները նրանից գանգատ գրնացին Պիղատոս դատաւորի մօտ ու ասին. «Սա չի կամենում կայսրին հնազանդուել և գրգռում է մարդկանց, որ էլ հարկ չըտան և իրան թագաւոր դարձնեն»:

բ. Ի՞նչպէս թշնամիները Յիսուսին տպանեցին: Յիսուսի թշնամիները հանգիստ ու դադար չունէին, այնքան չարախօսեցին նրա վրայ իշխանութեան մօտ, որ վերջապէս Պիղատոսը իրաւունք տուեց տանել ու խաչել:

գ. Յիսուսը ներում էր թշնամիներին: Յիսուսին զինուորները տառան այնտեղ, որ

Գողգոթա էր կոչուում, նրան բարձրացրին տնկած խաչի վրայ ու մեխեցին: Նրա հետ երկու չարագործների էլ խաչեցին, մէկն աջ, միւսը ձախ կողմից: Յիսուսը չէր բարկանում թշնամիների վրայ, այլ խաչուած տեղը նրանց համար աղօթում էր այսպէս. «Հայր, ներիր նրանց, որովհետեւ նրանք չը գիտէն, թէ ի՞նչ են գործում»:

դ. Աշակերտ Յովհաննէս եւ մայր Մարիամ: Յիսուսի աշակերտները վախից փախել էին, որ չը բռնուէն: Բայց Յովհաննէս անուշով մէկը չէր բաժանուել իրա վարդապետից. այժմ նա կանգնած էր խաչի տակ Յիսուսի մօր կողքին: Յիսուսը երբ նրանց տեսաւ, ձայն տուեց մօրը. «այսօրից դա կը լինի քո որդին», և աշակերտին գիմելով ասեց. «ահա քո մայրը»: Յետոյ ինքն իրան աղօթեց Յիսուսը ու բարձրաձայն կանչեց, «Հայր, քո ձեռն եմ աւանդում իմ հոգին»: Այս ասեց և վախճանուեց: Գլխավերեւ գրւած էր. «սա հրէաների թագաւորն է»: Այդ էր նրա յանցանքի անուշը:

ե. Ինչպէս թաղեցին Յիսուսին: Յովհաննէսը Մարիամին տարաւ իրա մօտ պահեց: Յիսուսի բարեկամները խաչից վերցրին նրա մարմինը. մաքուր կտաւով պատանեցին և դրին քարի մէջ փորած գերեզմանում և մի մեծ սալ զլորելով փակեցին նրա բերանը:

20. ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ա. Նրեք կանայք դառարկ գերեզմանի մէջ: Շաբաթ երեկոյին Մարիամ Մագլթաղենացին և ուրիշ երկու կին գնացին Յիսուսի գերեզմանին այցելութիւն, որ իրանց երախտագիտութիւնը ցոյց տան: Նրբ հասան գերեզմանի մօտ, տեսան բերանի սալը մի կողմ զլորած և նրա վրայ մի հրեշտակ նստած: Նրա դէմքը շողշողում էր ինչպէս փայլակ և հանդերձն սպիտակ էր ինչպէս ձիւն: Հրեշտակի տեսքից կանայք վախեցան: Բայց հրեշտակն ասեց. «մի՛ք վախենալ, գիտեմ, որ դուք խաչուած Յիսուսին էր փնտրում, նա այստեղ չէ: Ինչպէս առաջուց ասել էր, յարութիւն առաւ, ահա այնտեղը, ուր Տէրը պարկած էր: Շուտով գնացէք, աշակերտներին ասեցէք, թէ Յիսուսը յարեաւ և ձեզանից վաղ կը լինի Գալիլեայում»: Կանայք երբ գերեզմանից դուրս եկան, և՛ շատ վախեցած էին, և՛ շատ ուրախացած:

բ. Ո՞վ պատահեց նրանց ծանաղարհին: Նրանք գնում էին, որ տեսածն աշակերտներին պատմեն. ճանապարհի կիսում նրանց հանգիպեց մի մարդ և ասեց. «Ողջոյն ձեզ»: Կանայքը ճանաչեցին, մօտեցան, փարուեցին նրա ոտներին և երկրպագե-

ցին: Յիսուսն ասեց. «միք վախենալ, զնացէք, յայտնեցէք իմ եղբայրներին, որ զնան Գալիլեա, այնտեղ կը տեսնեն ինձ»:

ԶԱՏԿԻ ԵՐԳ.

Քրիստոսը յարութիւն առաւ մեռելներից, իրա մահով մահին յաղթեց և իրա յարութիւնով մեզ կեանք պարգևեց, փառք նրան յաւիտեանս, ամէն:

21. ՅԻՍՈՒՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՏՈՒԷՐ ՏԱԼԸ ԵՒ ԵՐԿԻՆՔ ՀԱՄԲԱՌՆԱԼԸ

ա. Համբարձման տօնի մասին. Յիսուսն իրա յարութիւնից ետ շատ անգամ երևաց աշակերտներին և պատուէրներ տուեց: Վերջին անգամ հրաժեշտ տալիս ասեց նրանց. «ինչպէս ինձ ուղարկեց երկնաւոր Հայրը, այնպէս էլ ես ուղարկում եմ ձեզ: Գնացէք աշխարհի ամեն կողմերը և քարոզեցէք բոլոր ժողովուրդներին. մկրտեցէք նրանց Հօր, Որդու և Սուրբ Հոգու անունով: Ձեզ տեսնող ամեն մի մարդ այն ժամանակ կասի, որ դուք իմ աշակերտներն էք, երբ իրար սիրէք: Հասկացրէք ամենին, որ այս պատուէրը պահեն. մինչև աշխարհի վերջը կը լինեմ ձեզ հետ»:

Դրանից ետ մի ամպ իջաւ, Յիսուս Քրիստոսին պատեց ու աշակերտների աչքերից ծածկելով բարձրացրեց երկինք:

22. ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՄԱՅՆՔԸ

ա. Հոգեգալուստ: Աշակերտներն սկզբում այնքան վախեցած էին, որ չէին համարձակուում Յիսուսի մասին քարոզել: Երբ Երուսաղէմում Պենտէկոստէի տօնն էր, նրանք ժողովուրդ էին միատեղ, փափոտեցին զոները, որ իրանց էլ փորձանք չը պատահի: Նստած միասիրտ աղօթում էին. նրանց մի զարմանալի բան պատահեց, յանկարծ Յիսուսի հոգին իջաւ նրանց վրայ և իւրաքանչիւրը լցուեց նրանով: Սկսեցին զանազան ազգերի լեզուով խօսել և նրանց քարոզել, որ իրար սիրեն և օգնեն:

բ. Անորանիկ քրիստոնեաների մասին: Աշակերտների քարոզները լսում էին ուխտաւորների բազմութիւնը: Նրանցից շատերը հաւատացին Քրիստոսին և մկրտուեցին աշակերտների ձեռով: Տօնախումբութեան օրերին հաւատացողների թիւը հասաւ մինչև երեք հազար հոգու: Դա քրիստոնէական անդրանիկ համայնքն էր: Այդ բազմութիւնն ապրում էր սիրով, ինչպէս մի սիրտ և մի հոգի. ոչ ոք նրանց

մէջ չէր ասում, թէ այս ինչ բանն իմն է.
եթէ մէկին մի վիշտ կամ նեղութիւն էր
պատահում, ամենը տխրում էին. եթէ
մէկը լաւ էր, յաջողակ էր, նախանձելու
փոխանակ ամենն ուրախանում էին: Մի
խօսքով ամեն բան նրանց մէջ հասարակաց
էր:

Յ Ա Ն Կ

	Էջ
1. Մայր և զաւակ	5
2. Ընտանիք	7
3. Որբ	9
4. Աստուած ամեն բան տեսնում է	10
5. Որդու զոյժումը	12
6. Ճամբորդ պատանին և արտուտը	15
7. Ազնիւ սիրտ	16
8. Յիսուսի ծնունդը	17
9. Արեւելից եկած իմաստունները	20
10. Եգիպտոս փախչելը	22
11. Պատանի Յիսուսը տաճարում	24
12. Յիսուսի մկրտութիւնը	26
13. Պետրոսի ձկնորսութիւնը	28
14. Հինգ հազարին կերակրելը	30
15. Յայրոսի դուստրը	31
16. Ողորմած սամարացի	33
17. Յիսուս և մանուկներ	34
18. Յիսուսի երուսաղէմ մտնելը	35
19. Յիսուսի խաչելութիւնը	37
20. Յիսուսի յարութիւնը	39
21. Վերջին պատուէր տալը և համ- բառնալը	40
22. Քրիստոնէական անդրանիկ հա- մայնքը	41

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0150920

ԹԻՖԼԻՍԻ ԳՐԱԼԱՆՈՒԹՅՆԵՐՈՒՄ ԴԱՃԱՌՈՒՄ ԵՆ
ՄԵՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՆՆԵՐԸ

1. Ծովինար, գ. տպ.	25 կ.
2. Շէն թագաւորի աղջիկ, բ. տպ.	25 »
3. Երկու աղբէրացեղ, բ. տպ.	30 »
4. Երկու զրոյց } ա. Երեք խոստովանութիւն } բ. Երեք ոսկու պատմութիւն	25 »
5. Աստուած աղքատի կերպում	20 »
6. Հէքիաթներ	30 »
7. Անմեռ աշխարհ	8 »
8. Ազգային տոակներ	25 »
9. Աստուած չըճանաչող	10 »
10. Գալս ափօ, բ. տպ.	12 »
11. Ժամանակը ոսկի, պատկերազարդ	40 »
12. «Սիրտ» գրքից, պատկերազարդ	40 »
13. Քաջ Ազասի, Սիրելի հերոս,	25 »
14. Մատուցի Յովնան	30 »
15. Խուլ Խաչիկ, բ. տպ.	25 »
16. Երկասիրութիւններ	50 »
17. Փոքրոցի բարեկամներ	15 »
18. Վարդանանց և Ղևոնդեանց մասին, զրոյց պատկերներով	30 »
19. Կրօնի դասատուութիւնք, Ա. բաժանմունք. ձեռնարկ ուսուցիչների համար	40 »
20. Կրօն. Ա. բաժան. աշակերտ. համար	15 »

Հեղինակի հասցէն՝ Թիֆլիս. Միքայէլեան փողոց
№ 82. բն. 9.